

תָּא חַזִי, פְּנוּנָא דָּא בְיוֹמָא דְאַשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּעֶלְמָא,
 וְקִדְשָׁא בְרִידָא הוּא יְתִיב עַל פְּרַסְיָא דִּדִּינָא,
 פְּדִין אֲשַׁתְּכַח הַאי שְׁטָן דְאַסְטִי לְעִילָא וְתַתָּא,
 וְאַשְׁתַּכַּח אִיהוּ לְחַבְלָא עֶלְמָא וְלִיטְל נְשַׁמְתִּין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה יְתִיב וְלַעִי בְּאוֹרֵייתָא, וְהָוָה
 מִשְׁתַּדֵּל בְּהַאי קָרָא (דברים כא) וְלִקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר
 הַהִיא עֲגֹלַת בָּקָר וְגו' וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֲגֹלָה בְּנַחֲל.
 וְדִינָא אִיהוּ בְּקוֹפִין לְעָרְפָּא לָהּ. אָמַר לִיהּ רַבִּי
 אֶלְעָזָר הַאי לְמַאי אֲנִצְטְרִידָא.

בְּכַח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר, וְוִי לְעֶלְמָא דְאַתְמִשְׁדָּ בְּתַר
 דָּא. דִּהָא מִן הַהוּא יוֹמָא דֶּהֱהוּא חֲוִיָּא (דף קיד
 א"ו) בִּישָׂא דְאַתְפַּתַּח בֵּיהּ אָדָם שְׁלִיט עַל אָדָם וְשְׁלִיט
 עַל בְּנֵי עֶלְמָא, אִיהוּ קָאִים לְמַסְטִי עֶלְמָא וְעֶלְמָא לֹא
 יָכִיל לְנַפְקָא מִעֲנֻשִׂיהּ עַד דִּיִּיתִי מִלְּבָא מְשִׁיחָא וְיוֹקִים

לשון הקודש

וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֲגֹלָה בְּנַחֲל. וְהַדִּין הוּא
 בְּסַפִּין לְעָרְפָּא אוֹתָהּ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר,
 לָמָּה צְרִידָא אֶת זֶה?

בְּכַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אוֹי לְעוֹלָם
 שְׁנַמְשָׁד אַחַר זֶה, שְׁהָרִי מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם
 שְׁאוֹתוֹ הַנְּחָשׁ הָרַע הַתְּפַתַּח בּוֹ אָדָם,
 שׁוֹלֵט עַל הָאָדָם וְשׁוֹלֵט עַל בְּנֵי הָעוֹלָם,
 הוּא עוֹמֵד לְהַסְטוֹת אֶת הָעוֹלָם, וְהָעוֹלָם
 לֹא יָכִיל לְצַאֵת מִעֲנֻשׁוֹ עַד שְׁיָבֵא מְלַךְ

ה' בְּדִן הַשְּׁטָן וְלֹא אָמַר הַנְּגִי גוֹעַר בְּדִן.
 בְּלֹא רְאֵה, כְּמוֹ זֶה בְּיּוֹם שְׁנַמְשָׁד דִּין
 בְּעוֹלָם וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל
 כְּסֵא הַדִּין, אִזּוּ נִמְצָא הַשְּׁטָן הָוָה שְׁמַסְסָה
 לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה, וְהוּא נִמְצָא לְהַשְׁחִית
 אֶת הָעוֹלָם וְלִטְל הַנְּשַׁמּוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד תּוֹרָה,
 וְהָיָה מִשְׁתַּדֵּל בְּפַסּוּק הַזֶּה, (דברים כא)
 וְלִקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִיא עֲגֹלַת בָּקָר וְגו'

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַמְיָי עֲפָרָא דְכְּתִיב, (ישעיה כה) בְּלַע
הַמּוֹת לְנִצַּח וְגו' וְכְתִיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה
אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִיהוּ קָאִים עַל עֲלֵמָא דָּא לְמוֹטֵל
נִשְׁמָתִין דְּכָל בְּנֵי נִשְׂאָ.

וְתָא חָזִי הָא כְּתִיב (דברים כא) פִּי יִמְצֵא חָלָל וְגו' תָּא
חָזִי, כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא עַל יְדֵי מַלְאָךְ הַמּוֹת נִפְקָא
נִשְׁמָתֵיהוּ. אִי תִימָא דְּבַר נִשְׂ דָּא עַל יְדָא דְּהַהוּא
מַלְאָךְ הַמּוֹת נִפְקַנְשָׁתִיה, לָאוּ הָכִי. אֲלָא מָאן
דְּקָטִיל לִיה, אִפִּיק נִשְׁמָתִיה עַד לָא מָטָא זְמַנִּיה
לְשִׁלְטָאָה בֵּיה הַהוּא מַלְאָךְ הַמּוֹת.

וּבְגִין כֶּךָ וְלָאָרֶץ לֹא יִכְפֹּר וְגו' וְלָאָרֶץ דִּילָן. וְלֹא
דִּי לֹון דְּקָאִים אִיהוּ לְמַסְטִי עֲלֵמָא לְמִנְנָא
וְלִקְטֵרְנָא תְּדִיר כָּל שָׁכֵן דְּגִזְלִין מִינֵיה מַה דְּאִית לִיה
לְנִטְלָא. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִים עַל בְּנוֹי, וּבְגִין כֶּךָ

לשון הקודש

תאמר שכן אדם הזה יצאה נשמתו על
ידי אותו מלאך המות - לא כן! אלא
מי שהורג אותו, הוציא את נשמתו
בטרם הגיע זמנו שישלט בו אותו מלאך
המות.

וְלִכְן וְלָאָרֶץ לֹא יִכְפֹּר וְגו'. וְלָאָרֶץ
שְׁלָנָו. וְלֹא דִּי לָהֶם שְׁעוּמַד הוּא
לְהַסְטוֹת הָעוֹלָם לְחַנְּם וְלִקְטֵרְנָא תְּמִיד,
כָּל שָׁכֵן שְׁגִזְלִים מִמֶּנּוּ מַה שְׁיֵשׁ לוֹ

הַמְּשִׁיחַ וְיָקִים תְּקֵדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת
יְשִׁנֵי הָעֶפֶר, שְׁכֵתוֹב (ישעיה כא) בְּלַע הַמּוֹת
לְנִצַּח וְגו', וְכֵתוֹב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ
הַטְּמֵאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ. וְהוּא עוֹמַד
עַל עוֹלָם זֶה לְטַל אֵת כָּל נִשְׁמוֹת בְּנֵי
הָאָדָם.

וּבֵּא וּרְאֵה, הָרִי כְּתוֹב (דברים כא) פִּי יִמְצֵא
חָלָל וְגו'. בֵּא רְאֵה, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
נִשְׁמָתָם יוֹצֵאת עַל יְדֵי מַלְאָךְ הַמּוֹת. אִם

קרבין על האי עגלא, בגין לתקנא עמיה מה
 דאתגטיל ההיא נשמתא דבר נש מניה, ולא ישתבח
 מקטרנא על (ד"א ל"ג קריבין בהאי) עלמא.

ורזא עלאה תנינן הכא: שור פרה, עגל עגלה, פלהו
 ברזא עלאה אשתכחו, ובגין כך פדא מתקנין
 ליה, ודא הוא דכתיב, (דברים כא) ידינו לא שפכה את
 הדם הזה וגו' לא שפכה ולא גרימנא מיתתיה, ובדא
 לא אשתבח מקטרנא עלייהו, ובכולא יהיב קדשא
 בריך עיטא לעלמא.

תא חזי, פגוונא דא ביום ראש השנה ויום הכפורים
 דדינא אשתבח בעלמא, איהו קאים לקטרנא
 וישראל בעיין לאתערא בשופר, ולא אתערא קול
 דכליל באש"א ומי"א ורוח"א ואתעבדו חד,
 ולא שמעא ההוא קול מגו שופר.

לשון הקודש

שפכו ולא גרמנו מיתתו. ובזה לא נמצא
 עליהם מקטרג, ובכל נתן הקדוש ברוך
 הוא עצה לעולם.

בא ראה, כמו זה בראש השנה ויום
 הכפורים, שנמצא הדין בעולם, הוא
 עומד לקטרג, וישראל צריכים
 להתעורר בשופר ולעורר קול שכלול
 בא"ש ומי"ם רוח"ת ונעשים אחד,
 ולהשמיע אותו קול מתוך השופר.

לקחת. והקדוש ברוך הוא חס על בגין,
 ולכן מקריבים את העגלה הזו, כדי
 לתקן עמו מה שגלגלה אותה נשמה
 של האדם ממנו, ולא ימצא מקטרג על
 וד"א הקרובים בזה העולם.

וסוד עליון שנינו כאן. שור, פרה, עגל,
 עגלה - כלם בסוד עליון נמצאים, ולכן
 בזה מתקנים אותו, וזהו שכתוב (דברים כא)
 ידינו לא שפכה את הדם הזה וגו'. לא

וְהָיָה קוֹל סִלְקָא עַד אֲתֵר דְּכַרְסִיָּא דְּדִינָא יִתְבֵּן
 וּבְטִישׁ בָּהּ וְסִלְקָא. בֵּינָן דְּמִטָּא הָאִי קוֹל
 מִתְפָּא, קוֹל דִּיעֵקֵב אֶתְתַּקֵּן לְעֵילָא, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיד
 הוּא (דף קיד ע"ב) אֶתְעַר רַחֲמֵי, דְּהָא כְּגוּוֹנָא דִּישְׂרָאֵל
 מִתְעַרֵּי לְתַתָּא קוֹל חַד בְּלִיל בְּאַשָׁא וְרוּחָא וּמִיָּא
 דְּנַפְקֵי בְּחֻדָּא מְגוֹ שׁוּפֵר, הָכִי נָמִי אֶתְעַר לְעֵילָא
 שׁוּפֵר. וְהָיָה קוֹל דְּכָלִּיל בְּאַשָׁא וּמִיָּא וְרוּחָא
 אֶתְתַּקֵּן, וְנַפְקֵי דָּא מִתְפָּא וְדָא מֵעֵילָא, וְאֶתְתַּקֵּן עַלְמָא
 וְרַחֲמֵי אֶשְׁתַּכְּחוּ.

וְהָיָה מְקַטְרָגָא אַעֲרַבֵּב דְּחָשִׁיב לְשִׁלְטָאָה בְּדִינָא
 וְלִקְטָרְגָא בְּעַלְמָא, וְחָמִי דְּמִתְעַרֵּי רַחֲמֵי,
 בְּדִין אַעֲרַבֵּב וְאֶתְשֵׁשׁ חִילִּיהּ וְלֹא יָכִיל לְמַעַבְדַּ מִיְדֵי,
 וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא דָּאִין עַלְמָא בְּרַחֲמֵי, דְּאִי תִימָא
 דְּדִינָא אֶתְעַבִּיד, לָאוּ הָכִי, אֵלָּא אֶתְחַבְּרוּ רַחֲמֵי
 בְּדִינָא, וְעַלְמָא אֶתְדִּין בְּרַחֲמֵי.

 לשון הקודש

שְׁכָלִיל בְּאַשָׁא וּמִיָּא רִוּחַ נִתְקַן, וְיוֹצֵא
 זֶה מִלְמַטָּה וְזֶה מִלְמַעְלָה, וְנִתְקַן הָעוֹלָם
 וְנִמְצָאִים הַרְחָמִים.

וְאִתּוּ מְקַטְרָג מִתְעַרְבֵּב, שְׁחוּשֵׁב
 לְשִׁלְטַ בְּדִין וְלִקְטָרְג בְּעוֹלָם, וְרוּחָהּ
 שְׁמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים. אִזּוּ מִתְעַרְבֵּב וְתִשׁ
 בְּחוּ וְלֹא יָכֹול לַעֲשׂוֹת דְּבַר, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא דִּין אֶת הָעוֹלָם בְּרַחֲמִים. שְׂאֵם

וְאִתּוּ קוֹל עוֹלָה עַד מְקוֹם שְׁיֹשֵׁב בְּפִא
 הַדִּין וּמִכָּהּ בּוּ וְעוֹלָה. בֵּינָן שְׁמִינֵי הַקּוֹל
 הַזֶּה מִלְמַטָּה, הַקּוֹל שֶׁל יַעֲקֹב נִתְקַן
 לְמַעְלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעוֹרֵר
 רַחֲמִים. שְׁהֵרִי בְּמוֹ שִׁישְׂרָאֵל מְעוֹרְרִים
 לְמַטָּה קוֹל אֶחָד כְּלִיל בְּאַשָׁא וְרוּחַ מִיָּא
 שְׁיֹצֵאִים כְּאֶחָד מִתּוֹךְ הַשׁוּפֵר, כִּךָּ גַם
 מִתְעוֹרֵר לְמַעְלָה שׁוּפֵר. וְאִתּוּ קוֹל

תָּא חַזִי, כְּתִיב, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה
לְיוֹם חַגְגּוֹ דְאַתְכַּסְיָא סִיחָרָא. דְּהָא כְּדִין שְׁלֵמָא
הָאִי חִיזִיא בִישָׂא וַיְכִיל לְנִזְקָא עֲלֵמָא, וְכַד מִתְעַרְי
רַחֲמֵי, סִלְקָא סִיחָרָא וְאַתְעֵבְרַת מִתַּמָּן, וְאַיְהוּ
אַתְעֵרְבַב וְלֹא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה, וְאַתְעֵבְרַת דְּלֹא יִתְקַרְבַּ
תַּמָּן, וְעַל דָּא בְיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּעֵי לְעֵרְבָא לִיָּה
כְּמָאן דְּאַתְעַר מִשְׁנַתִּיה וְלֹא יָדַע כְּלוּם.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּעֵי לְנִיחָא וְלִמְעַבְד לִיָּה נִיחָא
דְּרוּחָא בְּשַׁעִיר דְּקָרְבִין לִיָּה, וְכְדִין אֶתְהַפֵּד
סַיְגוּרִיא עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל, אֲבָל בְּיוֹמָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה
אַתְעֵרְבַב דְּלֹא יָדַע וְלֹא יְכִיל לְמַעַבְד כְּלוּם. חָמִי
אַתְעֵרוּתָא דְרַחֲמֵי סִלְקִין מִתַּתָּא, וְרַחֲמֵי מְלַעִילָא
וְסִיחָרָא סִלְקָא בִינֵיהּ. כְּדִין אֶתְעֵרְבַב וְלֹא יָדַע כְּלוּם
וְלֹא יְכִיל לְשִׁלְטָאָה.

לשון הקודש

שְׁלֵמָא יִתְקַרְבַּ לְשָׂם, וְלִכְּנָן כְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה
 צְרִיךְ לְעֵרְבַב אוֹתוֹ כְּמִי שְׁמַתְעוּרַר
 מִשְׁנַתוֹ וְלֹא יָדַע כְּלוּם.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים צְרִיךְ לְנוּחַ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ
 נַחַת רוּחַ בְּשַׁעִיר שְׁמַקְרִיבִים לוֹ, וְאִזּוֹ
 מִתְהַפֵּד לְסַנְגוּר עַל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּיוֹם
 שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְעֵרְבַב, שְׁלֵמָא יָדַע
 וְלֹא יְכִיל לַעֲשׂוֹת כְּלוּם. רוּחָהּ
 הַתְעוּרְרוּת שֶׁל הַרַחֲמִים עוֹלִים מִלְמַטָּה

תֵּאמַר שְׁנַעֲשֵׂה דִין - לֹא כְּדוֹ אֵלָא
 מִתְהַבְרִים רַחֲמִים עִם דִּין, וְהַעוֹלָם נְדוּן
 בְּרַחֲמִים.

בַּא רֵאחַ, כְּתוּב (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ
שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְגּוֹ, שְׁהַלְבֵּנָה
מִתְכַּסֶּה, שְׁהָרִי אִזּוֹ שׁוֹלֵט הַנְּחָשׁ הָרַע
וַיְכִיל לְהִזְיֵק לְעוֹלָם. וְכַשְׁמַתְעוּרָרִים
רַחֲמִים, עוֹלָה הַלְבֵּנָה וְמַעֲבַרְתָּ מִשָּׂם,
וְהוּא מִתְעֵרְבַב וְלֹא יְכִיל לְשִׁלְטָא, וְעוּבַר

וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי וְחַיִּים
עַלְיֵיהוּ וְאַשְׁתַּכַּח לְהוּ זְמָנָא כָּל אַנּוּן
עֶשְׂרָה יוֹמִין דְּבִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכַּפּוּרִים לְקַבְּלָא
כָּל אַנּוּן דְּתַיִיבִין קַמֵּיהּ וּלְכַפְּרָא לֹון מַחֲוֵבֵיהוּ וְסָלִיק
לֹון לְיוֹמָא דְכַפּוּרֵי.

וְעַל דָּא בְּכוּלָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד לֹון
לְיִשְׂרָאֵל לְמַעַבְד עוֹבְדָא בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט
עַלְיֵיהוּ מָאן דְּלֹא אַעֲטְרִיד, וְלֹא יִשְׁלוּט עַלְיֵיהוּ דִּינָא,
וַיְהוֹן כְּלַהוֹן זַבְּאִין בְּאַרְעָא ^(דף קסו ע"א) בְּרַחֲמֵימוּ דְאַבָּא עַל
בְּגִין, וְכוּלָּא בְּעוֹבְדָא וּבְמַלִּין תְּלִיא, וְהָא אוֹקִימָנָא
מַלִּין.

וַיִּפְקֵד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר, וְכִתִּיב לְמוֹעֵד
אָשׁוּב אֵלֶיךָ פַּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בִּן. וְתַנִּינֵן פְּקִיד
אֶת שָׂרָה, פְּקִידָה לְנוֹקְבָא, זְכִירָה לְדְכוּרָא, וּבְגִין כַּף

לשון הקודש

וְעַל זֶה כָּל מַעֲוָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה, כְּדֵי שְׂלֵא
יִשְׁלַט עֲלֵיהֶם מִי שְׂלֵא עָרִיד וְלֹא יִשְׁלַט
עֲלֵיהֶם הַדִּין וַיְהִי כָּלֵם צַדִּיקִים בְּאָרְצָא
כַּאֲהַבַת הָאָב עַל הַבְּנִים וּבְנֵי אָדָם, וְהַכֵּל
תְּלוּי בְּמַעֲשֵׂה וּבְדַבְּרוּרִים, וְהָרִי בְּאָרְצֵנוּ
הַדְּבָרִים.

וְח' פְּקִיד אֶת שָׂרָה כַּאֲשֶׁר אָמַר, שְׂפַתּוֹב
לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ פַּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה

וּרְחֵמִים מְלַמְעֵלָה וְהַלְבָּנָה עוֹלָה בִּינֵיהֶם,
אִז הוּא מַתְעַרְבֵב וְלֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם וְלֹא
יְכוּל לְשַׁלַּט.

וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דָּן אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּרַחֲמִים וְחַס עֲלֵיהֶם וּמוֹצֵא לָהֶם זְמַן כָּל
אוֹתָם עֶשְׂרָה יָמִים שְׁבִין רֵאשׁ הַשָּׁנָה
לְיוֹם הַכַּפּוּרִים לְקַבְּלָא אֶת כָּל אוֹתָם
הַשְּׂבִים לְפָנָיו וּלְכַפֵּר לָהֶם מַחֲטָאֵיהֶם
וּמַעֲלָה אוֹתָם לְיוֹם הַכַּפּוּרִים.

וַיִּפְקֹד אֶת שָׂרָה, כַּאֲשֶׁר אָמַר, וְכָתִיב שׁוּב אָשׁוּב
 אֵלַיךָ כָּעֵת תִּיָּה וְגו', מִהֲכֹא מִשְׁמַע דְּאָמַר וַיֹּאמֶר שׁוּב
 אָשׁוּב אֵלַיךָ, וַיֹּאמֶר סִתָּם, דְּאִיתוּ הָזָה וְלֹא שְׁלִיחָא
 אַחְרָא:

וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה וְגו'. פִּינּוּן דְּאָמַר וַיִּפְקֹד אֶת שָׂרָה,
 מֵהוּ וַיַּעַשׂ יי לְשָׂרָה. אֵלֹא הֲכִי תִנְיָנָן דְּאִינֵא
 דְּעוֹבְדוּי דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִהֲהוּא נָהַר דְּנָגִיד וְנָפִיק
 מִעֵדֶן אִיתוּ, וְאִיתוּ נִשְׁמַתְהוֹן דְּעַדִּיקָיָא, וְאִיתוּ מִזְלָא
 דְּכָל בְּרַכָּאן טַבְּאן וְגַשְׁמֵי בְּרַכָּאן נִזְלֵי מֵיָהּ וּמִתְמָן
 נָפְקֵי, וְכָתִיב לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, דְּאִיתוּ מִזֵּיל וּמִשְׁקָה
 מִעֵילָא לְתַתָּא, בְּגִין דְּבִנֵי (נִשְׂא) בְּתַאי מִזְלָא תְלִיין וְלֹא
 בְּאַתַר אַחְרָא. וְעַל דָּא כָּתִיב וַיִּפְקֹד אֶת שָׂרָה
 פְּקִידָה בְּלַחֲדוּי.

לשון הקודש

הקדוש ברוך הוא, מאותו נהר ששופע
 ויוצא מעדן הוא, והוא נשמות הצדיקים,
 והוא המזל שכל הברכות הטובות
 וגשמי ברכה נזלים ממנו ומשם
 יוצאים, שכתוב להשקות את הגן.
 שהוא מזל ומשקה מלמעלה למטה
 משום שבנים במזל הזה תלויים, ולא
 במקום אחר. ועל זה כתוב וה' פקד את
 שרה, פקידה בלבדה.

בן. ושנינו, פקד את שרה - פקידה
 לנבקה, וכירה לזכר. ומשום כך וה'
 פקד את שרה. כַּאֲשֶׁר אָמַר, שְׁכַתוּב
 שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךָ כָּעֵת תִּיָּה וְגו'. מִכָּאן
 מִשְׁמַע שְׁאָמַר וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלַיךָ,
 וַיֹּאמֶר סִתָּם, שְׁהוּא הָזָה וְלֹא שְׁלִיחָא
 אַחַר.

וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה וְגו'. פִּינּוּן שְׁאָמַר וְה'
 פְּקִידָה אֶת שָׂרָה, מֵהוּ וַיַּעַשׂ ה' לְשָׂרָה?
 אֵלֹא כִּד שְׁנִינּוּ, שְׁפָרֵי מַעֲשָׂיו שֶׁל